

AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK VÉLEMÉNYE

2009. február 4.

**a Magyar Nemzeti Bank kérésére a központi értéktári, az elszámolóházi és a központi szerződő fél tevékenységeket végző szervezetek szabályzatairól szóló három rendelettervezetről
(CON/2009/9)**

Bevezetés és jogalap

2009. január 7-én az Európai Központi Bank („EKB”) felkérést kapott a Magyar Nemzeti Banktól („MNB”) arra, hogy alkosson véleményt a következő három MNB-rendelet tervezetéről: a központi értéktár szabályzataira vonatkozó követelményekről szóló rendelettervezet, a tőkepiacról szóló törvény szerinti elszámolóházi tevékenységet végző szervezet üzletszabályzatára és szabályzataira vonatkozó követelményekről szóló rendelettervezet és a tőkepiacról szóló törvény szerinti központi szerződő fél tevékenységet végző szervezet szabályzataira vonatkozó követelményekről szóló rendelettervezet (a továbbiakban együttesen: a rendelettervezetek).

Az EKB véleményalkotásra szolgáló hatásköre az Európai Közösséget létrehozó szerződés 105. cikkének (4) bekezdésén és a nemzeti hatóságoknak az Európai Központi Bankkal a jogszabálytervezetekről folytatott konzultációjáról szóló, 1998. június 29-i 98/415/EK tanácsi határozat¹ 2. cikke (1) bekezdésének ötödik francia bekezdésén alapul, mivel a rendelettervezetek a fizetési és elszámolási rendszerekkel kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaznak. Az Európai Központi Bank eljárási szabályzatának 17.5. cikke első mondatával összhangban a Kormányzótanács fogadta el ezt a véleményt.

1. A rendelettervezetek célja

A legutóbbi, 2009. január 1-jétől hatályos szervezeti átalakításig a KELER Zrt. mint szakosított hitelintézet nem csupán elszámolóházként és központi értéktárként üzemelt Magyarországon az értékpapír-elszámolási rendszert működtetve, hanem központi szerződő félként is. 2002. és 2003. között az EKB egy átfogó értékelést készített a KELER Zrt-ről az Európai Unióhoz 2004-ben csatlakozó többi ország központi értéktáiról, valamint értékpapír-elszámolási és kiegyenlítési rendszereiről szóló értékelésekkel együtt². A 2004-ben közzétett értékelés alapján a központi értéktári és a központi szerződő fél funkciók egyetlen jogalany által történő végzése bizonyos kockázatokkal járt, különösen amennyiben a központi szerződő fél olyan, a saját tőkéjét elérő vagy meghaladó kockázatot vállalna, amely egy kockázati esemény bekövetkezésekor felemésztene a KELER Zrt. saját tőkéjét. A központi szerződő fél

¹ HL L 189., 1998.7.3., 42. o.

² A csatlakozó országok értékpapír-elszámolási rendszereinek értékelése, 2004. január. Elérhető az EKB honlapján: www.ecb.europa.eu

bekövetkező fizetéseket a központi értéktár működését is akadályozná. Az EKB következtetésképpen azt javasolta, hogy a központi értéktári és a központi szerződő fél funkciók végzésével független jogalanyokat bízzanak meg.

A Magyar Nemzeti Bank kérésére a tőkepiacról szóló törvény szerinti elszámolóházi tevékenységet végző szervezetek üzletszabályzatával és szabályzataival kapcsolatos követelményekről szóló rendelettervezetről szóló, 2006. január 4-i CON/2006/1 véleményében az EKB a konzultáló hatóság számára a KELER esetében egy olyan jogi forma megteremtését ajánlotta, ami megelőzi a kockázatok továbbterjedését a központi szerződő fél szolgáltatásokat nyújtó egységről az értékpapírteljesítési szolgáltatásokat nyújtó egységre. Az EKB ezért azt javasolta, hogy a rendelettervezetet módosítsák ezen ajánlás figyelembevételével, többek között a központi szerződő fél és a központi értéktári funkciók szabályzataira vonatkozó jogszabályi előírások szétválasztásával.

A kapcsolódó kockázatokra és az EKB ajánlására figyelemmel az MNB támogatta a KELER Zrt. központi szerződő fél és központi értéktári funkcióinak oly módon történő szétválasztását, hogy azokat jogilag független társaságok végezzék. Az új rendszer alapján egy újonnan létrehozott társaság, a KELER Központi Szerződő Fél Kft. jár el központi szerződő félként, míg a KELER Zrt. megtartja központi értéktári és elszámolóházi funkcióit. A tőkepiacról szóló 2001. évi CXX törvény 2007. évi módosításai szolgálták e funkciók szétválasztásának alapját.

A magyarországi értékpapír-elszámolási és -kiegyenlítési rendszerek megbízható és zavartalan működése kiemelkedő fontossággal bír a monetáris politika hatékony végrehajtása tekintetében, a fizetési rendszerek és pénzügyi piacok zavartalan működéséhez és ezáltal a pénzügyi stabilitáshoz. A rendelettervezetek a központi értéktári, elszámolóházi és központi szerződő fél funkciókat végző szervezetek szabályzataira vonatkozó előírásokat fogják meghatározni.

A rendelettervezetek általános szabályai szerint a szabályzatok oly módon határozzák meg a résztvevők jogait és kötelezettségeit, valamint az eljárási rendet, hogy abból a jogi, pénzügyi és működési kockázatok egyértelműen és világosan megállapíthatóak legyenek. A rendelettervezetek meghatároznak egyes fogalmakat, mint például az értékpapír-kiegyenlítési rendszer, likvid eszköz, stb. A rendelettervezetek tartalmazznak különböző általános szabályokat is, mint például a jogviszony keletkezéséről és megszűnéséről szóló szabályok, a résztvevőkkel szemben támasztott pénzügyi és technikai feltételek, stb. Bizonyos kockázatkezelési intézkedések is szabályozásra kerülnek, mint például az értékpapír-ügyletek nemteljesítési kockázatának kezelése, az értékpapír-kölcsönzési kockázatok kezelése, a piaci kockázatok kezelése, a tőzsdei határidős és opciós ügyletek különös kockázatainak kezelése, valamint az ügyfélkockázatok és a rendkívüli helyzetek kezelése, stb. A rendelettervezetek meghatározzák a díjmegállapítás alapelveit is. A rendelettervezetek a javaslat szerint 2009. február 28-án lépnek hatályba.

2. Általános észrevételek

2.1. Az EKB üdvözli azt, hogy a fertőzés kockázatának (*spill-over risk*) elkerülése érdekében a központi értéktári és központi szerződő fél funkciók végzését független jogalanyokra bízják. Az

EKB tudomásul veszi, hogy a funkciók szétválasztására szolgáló eljárás befejeződött, és az új rendszer 2009. január 1-jétől működik.

- 2.2. Az EKB véleménye szerint a rendelettervezetek a lehető legnagyobb mértékben követik az eurorendszer által a fizetési, elszámolási és kiegyenlítési rendszerekre vonatkozóan megállapított jogszabályokat és előírásokat.

Ezt a véleményt közzéteszik az EKB honlapján.

Kelt Frankfurt am Mainban, 2009. február 4-én.

[aláírás]

az EKB elnöke

Jean-Claude TRICHET